

Na-d-lani

Eliška Kuncířová

Základy krajinářského navrhování

Letní semestr

Školní rok 2022–2023

ZÁKLADNÍ ATELIÉR HANY ŠPALKOVÉ, LAURY JABLONSKÉ, TEREZY HAVRÁNKOVÉ A FRANTIŠKA GATTERMAYERA



ZADÁNÍ

V tomto semestru bylo zadáním do ateliéru proměna či obnova místa/lokality ve Svatém Janu pod Skalou a v jeho okolí. Tato proměna či obnova by neměla obci nijak konkurovat ale stát se pro ní nenápadnou ale důležitou součástí.

SVATÝ JAN POD SKALOU

Svatý Jan pod Skalou je obec nacházející se nedaleko Berouna směrem na jihozápad od Prahy. Obec je vklíněna mezi vápencové skalní masivy v údolí tvořeného říčkou Loděnicí (zvané také Kačák – takto jí místní nazývají). Díky obklopení skalami nemá obec místo k růstu, a tak si téměř zachovává svou historickou strukturu. Nenalezneme zde žádná pole k hospodaření ani zemědělské usedlosti. Je to krajina spíše duchovní a kulturní.

Pokud chcete zažít západ slunce musíte se vydat nahoru na vrcholky okolních skal, které se vznešeně tyčí nad údolím a ze kterých je krásný výhled jak na údolí potoka Kačáku, tak i na zbytek Českého krasu.

Důležitost obci dává místní klášter, pramen a kostel s jeskyní svatého Ivana. Svatý Ivan je poutník z legendy, kterou zdejší místo oplývá. Ta vypráví o prvním českém křesťanském poustevníkovi, který se zřekl světského života a uchýlil se do skalní samoty. V jeskyni pod skalním masivem se mu ale těžce žilo, a tak se rozhodl odejít. Krátce po odchodu se mu ale zjevil Svatý Jan, který Ivanovi daroval laň na mléko a dřevěný křížek, kterým vyžene zlé duchy z jeskyně. Podle této legendy nese dnes obec své jméno, i když se její názvy v minulosti proměňovaly.

Klady Svatého Jana pod skalou

Pozitiva patříují v obci samotné, a to zejména v její výjimečnosti co se týče kulturního a duchovního dědictví, které se v ní téměř dochovalo. Objevuje se a působí na člověka ze všech stran a dalo by se říci že i na každém kroku. Voda hraje také důležitou roli v obci, a to možná tu nejdůležitější. Bez vody by totiž nejspíš nebylo Svatého Jana tak jak ho známe. Řeka vytvořila údolí, ve kterém se obec může nacházet a na jejích březích se mohli usídlit právě lidé. Důležitost je také v místním prameni, který je dle historických pověstí léčivý. Příroda Českého krasu jako taková je velké pozitivum, její proměnlivost a rozmanitost, a to i co se týče geomorfologie a členitosti území, to pak naskytá možností výhledů a touhu po prozkoumání.

Klady vybraného území

Klady vybraného území patříují v nádherném výhledu na výrazná místa v obci. Obrovským kladem je poloha místa na červené turistické trase pro pěší, tato poloha umožňuje velmi dobré napojení pro turisty na vlakové spojení do Berouna.



Zápory Svatého Jana pod Skalou

Mezi zápory obce bych zařadila stav historických památek, i když v dnešní době je touha po jejich obnově, stav stále leckdy neutěšený či se historická struktura narušuje výdobytkem současných lidských potřeb, které jsou do obce zakomponovány nevzhledně.

Další stinnou stránkou obce velký nápor turistů zejména v sezoně. Místo proto ztrácí svůj klid, jelikož turisté jdou po hlavních trasách a na hlavní místa v obci. To sebou bohužel přináší i velký počet zaparkovaných automobilů a protože obec nemá místa už tak dost, se zaparkovanými automobily už je přidružená úplně.

Zápory vybraného území

Špatný je celkový současný stav vyhlídky a jejího okolí. Zábřadlí podél cesty se nachází ve rozpadlém stavu a tak zaniká jeho účel.

Přístupová cesta vedoucí od silnice, kde je na velkém úseku nevyřešený bezpečný pohyb chodců přes obec. Vstup na lesní cestu od silnice působí velmi odtahitě a chaoticky.



Vyhledka NA-D-LANI

Misto zapomenute, co ztratilo svuj vyznam a krasu.

Misto dříve navštěvované, dnes už zarůstající plevelem času.

Asi deset minut chůze od kláštera se nachází zapomenutá a zarostlá vyhlídka o jejíž bývalé existenci se člověk může dozvědět pouze ze staré pohlednice. Ta má svůj původ z dob, kdy klášter ve Svatém Janu fungoval jako lázně a o jeho okolí bylo náležitě upravováno. Tedy v rozmezí mezi lety 1904-1912.

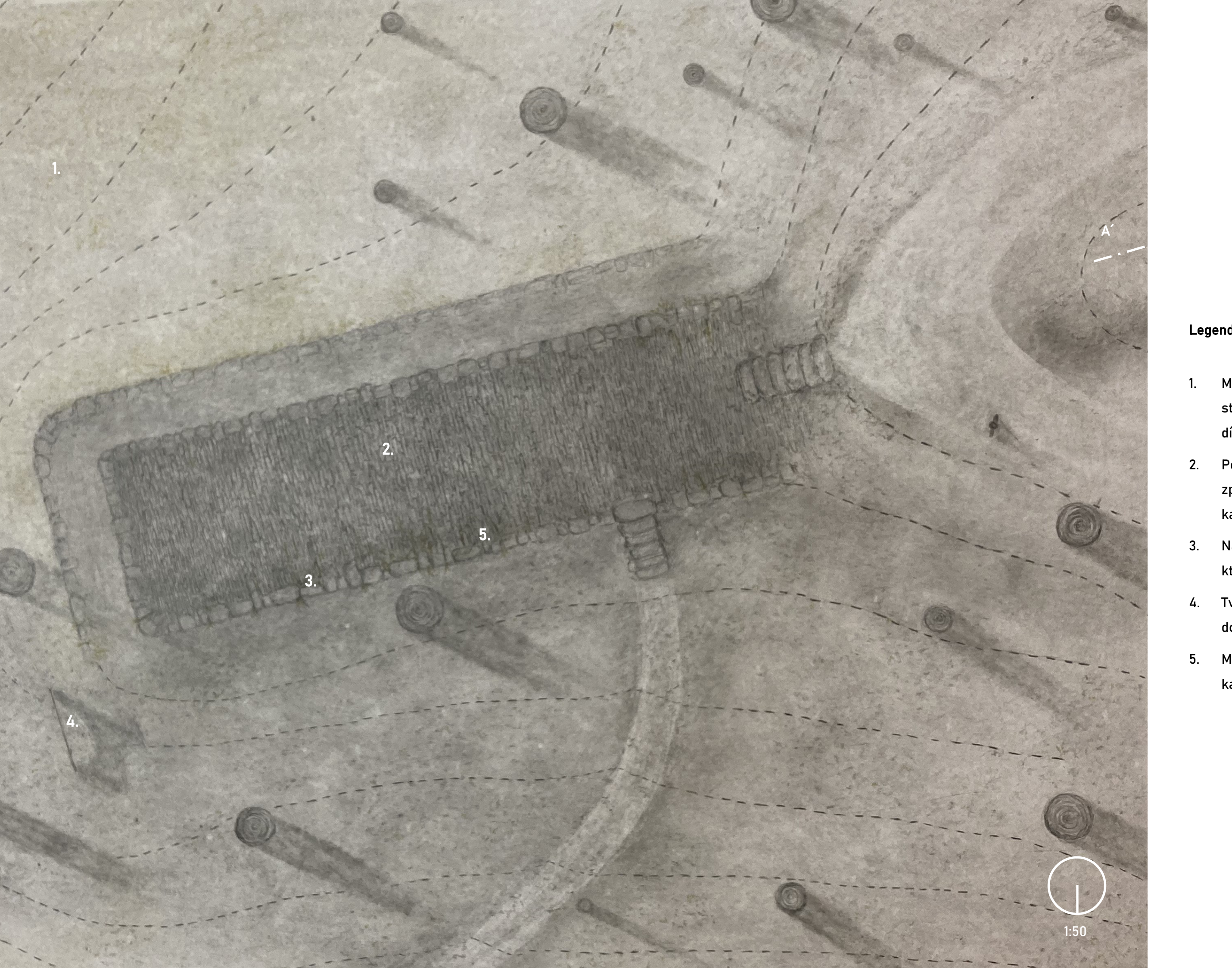
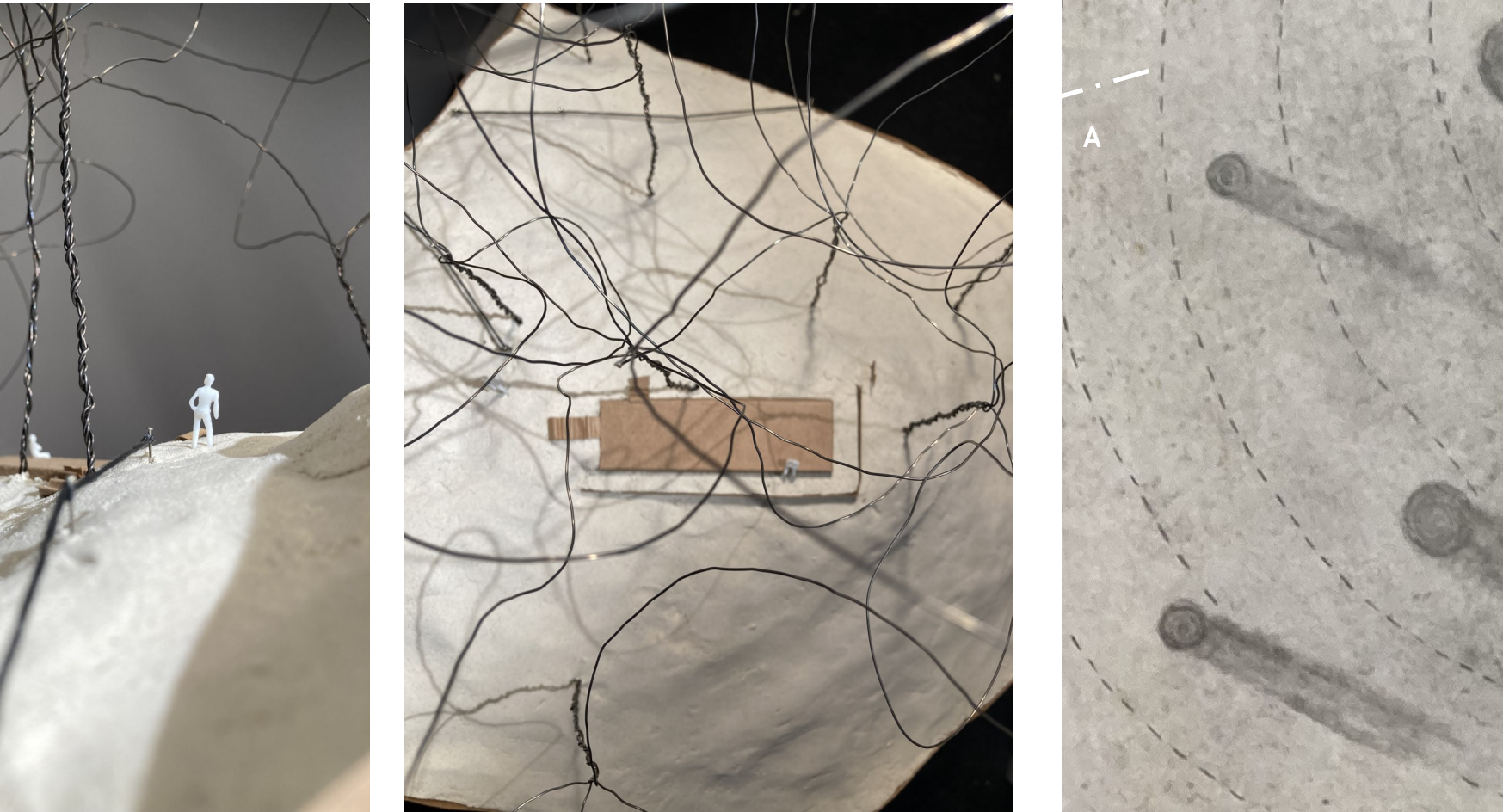
Z původní vyhlídky nyní zbyla jen podstava a výhled, kterému ale v dnešní době stíní už vzrostlé koruny stromů, přes které už výhled není a tak i vyhlídka ztrácí svůj význam.

Místo vyhlídky:

Mým návrhem je místo obnovit a ponechat jeho paměť. Cílem bylo vytvořit místo, skryté a nenápadné, zanechat otisk jeho původního stavu ve tvaru a podezdívky. Vytvoření prostou s další podezdívkou ve směru výhledu, který v člověku bude vzbuzovat pocit bezpečí.

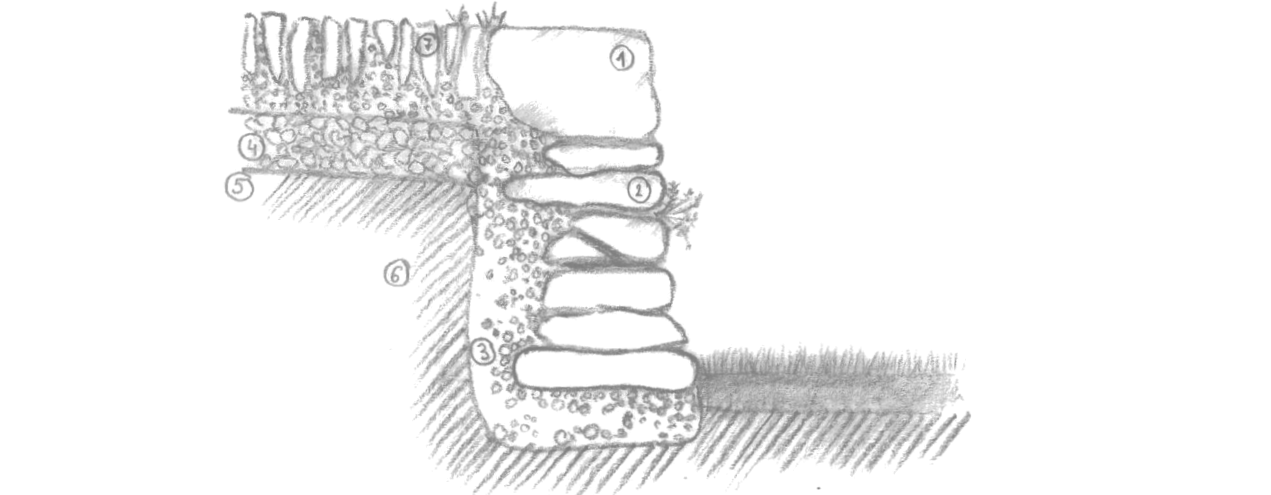
Dalším přidaným prvkem návrhu je obrys laně vyříznutý do kovového plátu či cortenu, nacházející se pár metrů od vyhlídky. Ta má místu přidat nenápadné připomenutí legendy o svatém Ivanovi a možná i důležitosti laně v legendě jako takové.

Obnovení vyhlídky a zatraktivnění tak cesty směrem k Berounu by poté mohlo vést k většímu rozptýlení turistů po obci či využití varianty do Svatého Jana pod Skalou přijít spíše pěšky od Berouna než dojet až na místo autem.

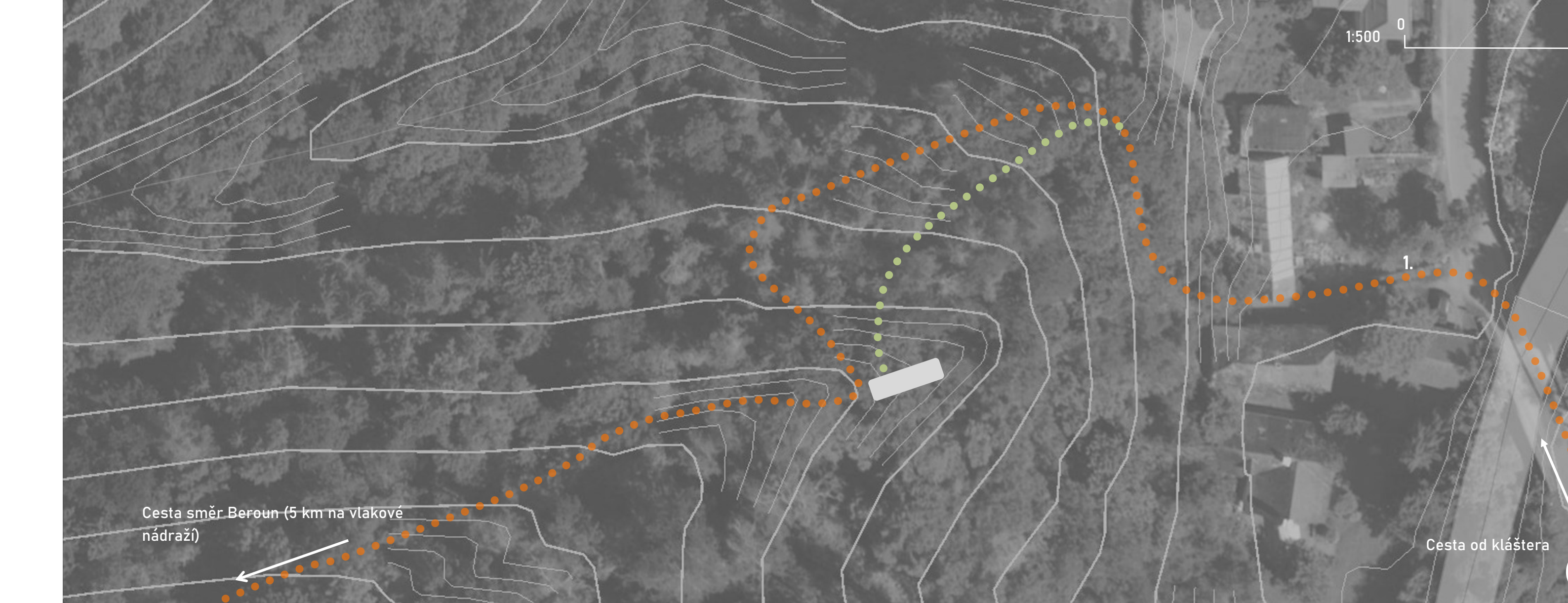


Legenda k situaci

1. Místo nutné k prokácení stromů. Jedná se o část strání, která je dnes zarostlá vzrostlými stromy a brání tak výhledu, který z toho místa býval. pročišťování náletů by se muselo poté dít i v ročních intervalech.
2. Povrch vyhlídky vyskládaný z kamenů ve stylu štetování. Štetování je metoda pro zpevňování povrchů cest. Kameny jsou ukládány na výšku vedle sebe mezi masivní kamennou obrubu, vyklínovány menšími kameny a prosypány materiálem jemnější frakce.
3. Na vybudování nových pevnějších obvodových zídek je použit vápenec z místního lomu, který je pro tuto oblast typický. Barevnost kamenů by měla odpovídat tmavě šedé.
4. Tvar laně vyříznutý do 1-2 cm kovového plátu či cortenu. Upevněn betonovými patkami do svahu.
5. Mechy, kapradiny a jiné rostliny jako například oreofyty prorůstající spárami mezi kameny.



1. Masivní kameny tvořící obrubu
2. Svahový vazák
3. Drenážní vrstva šterku menší frakce (oddělena od terénu geotextílií)
4. Vrstva šterku hrubší frakce
5. Geotextilie
6. Terén (půda)
7. Místní kámen-vápenec položen štetovým způsobem



- Stávající cesta (Cesta Vojty Náprstka)
- Původní cesta- návrh obnovení
- Vyhledka Na-d-lani

Vyhledka se nachází 10 minut pěší chůze od kláštera v centru obce. Vede přes ní červeně značená turistická trasa Vojty Náprstka, která vede z Berouna na Karlštejn. Pěší spojení od vyhlídky do Berouna na vlakové nádraží trvá pouze hodinu a půl po lesní cestě.

Cesta Vojty Náprstka je první značená turistická trasa v české republice. Náprstek byl velký cestovatel a dobrodruh druhé poloviny 19. století.



Skica možného řešení přístupu na vyhlídku od silnice. Použití štetované cesty, obnovení studně pro veřejnost, vysazení bylinného patra podél cesty, vyřešení cedule o chráněné krajinné oblasti.